

Izhaja razen nedelj in
praznikov vsak dan
popoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciskanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obči. Rokopise se ne vrača.

Oglaš: Enostopna peti-
vrtica K 1'20, osmrtice
in zahvale po K 2'50, raz-
glaš in posilno vrstica po
K 2; večkratne objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna šte. stane
— 50 vinarjev.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 84, za pol
leta K 42, za četrt leta
K 21, za mesec K 7.
Za Nemčijo celo leto K 89,
za ostala tujina in Ameriko
K 96. — Reklamacije za
list so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani,
Franciskanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Žalostna usoda nemško-avstrijskega naroda.

Situacija republike Avstrije po-
staja skrajno obupna in gromadi se.
kakor povsod, beda in trpljenje, ki
je podobno mizeriji izza vojne. Ome-
jitve vseh strani: Silno pomanj-
kanje premoga, ohromelost in raz-
kroj transportov, ter veliko pomanj-
kanje živil, ki vlada v vsej republiki,
razkazuje le en pogled na dunajsko
bedo. Dunaj, nekdanja podonavska
prestolnica, doživlja katastrofo, ki ni-
ma primere v preteklosti. Lakota, ki
avtomatično ubija na tisoče ljudi.

In kdo je vsemu temu kriv?
To vse je prokletstvo militariz-
ma in vsega nekdanjega socialnega
režima. Svetovni kapitalizem je raz-
bil potom vojne in svoje politike vse
prednogoje za produkcijo in oporab
človeštvo vse humanitete in vse
morale.

Sovražstvo klerikalizma do soci-
jalizma — (avstrijski socialisti so
se zdeli primorani deliti svojo moč
s krščanskimi socialci) pa je po-
vrh tega danes, v teh težkih gospo-
darskih in političnih stiskah silno
otežilo celo situacijo, ki je že sama-
nosel tako bedna. Kmeti okoli,
ki obdajajo Dunaj, se umirajo, nahu-
skani po krščanskih socialcih, pre-
skrbovati glavno mesto z živežem.
Dunaj namreč je »rdeče mesto«, v
provinci pa še vlada reakcija. Kot
hološeviki od antante, tako so Du-
najičani blokirani od velekatoliške
Tirolske in Solnograške.

Žalostno poglavje za kapitalizem
in klerikalizem! Ljudi mori lakota in
muči mrz. Poseči bi morali zato
globoko v zgodovino, da bi našli

analogno bedo. Tudi kriza valute je
dospela do svojega vrhunca tako,
da se je vrednost krone znižala od
enega franka na par centimov ter da
lahko vsakdas pride do avstrijske-
ga bankerota, če ni blizu pomoči.

Apeli in tožbe avstrijske vlade
na »konferenco« se množe. Kaj je
kapitalistična ententa storila, da
omeji veliko bedo? Ničesar. Ona pu-
šča umirati ljudi trumoma, kakor je
kapitalizem delal med vojno, med-
tem ko se najbolj sramoten luksu-
s in zapravljivost šopirita po deželah,
ki se hvalijo v svoji naivni domišlja-
vosti kot zmagovalci.

Ko človek prisostvuje gotovim
prireditvam in ko opazi, da sočutje
ni drugega, kot beseda in da je tako-
zvana in povsod povdvarjena civiliza-
cija le prazen retorični argument v
rokah oblastnikov, se sramuje biti
imenovan človekom.

Renner je nedavno poročal, da
odide v Pariz in skuša po možnosti
ganiiti gospodo pri mirovni konfe-
renci. Danes pa odkrito grozi, da bo
z vsemi vladajočimi kolegi »zastav-
kal«, da pokaže vrhovnemu svetu,
da ne more nositi dalje več odgovor-
nosti te strašne drame.

Kapitalizem na nima navade, ba-
viti se z resnimi stvarmi. Še manj
skrbeti za blagor ljudstva. Pozna
samo bakanalije na račun celokup-
nosti, na račun celih narodov.

Oni, ki danes vladajo Evropo,
niso zmožni otresti se svoje nadute
ošabnosti in spoznati svoje storjene
napake.

lim vernim ovčicam natvezilo baiko,
kaj vse so dosegli. Kako točna in iz-
virna so bila njih poročila, najboljša
dokazuje »Protokol sporazuma«, ka-
teri jim leži globoko v želodcu. Ko
smo dne 30. oktobra sklicali v uni-
onski dvorani javni železničarski
shod, da železničarjem poročamo o
uspehih pogajanj, so hrabri gospo-
die alarmirali celo Jugoslavijo z le-
nimi amačankami obeh ravnatelj-
stev, katerim so v to svrhu plačali
čezurno delo, zato, da prepričajo
naš namen in železničarje vzdrže v
nepotrebnem razburjenju. Pogoreli
so sicer: toda to in njih nerazumli-
va zavist jim še ne da miru.

Danes govore vsakomur, kdor
jih hoče poslušati, o svojih velikih
uspehih. Mi jim vse to privoščimo.
Želeli bi pa vsaj, da ljudi ne begajo
in jim povedo, kaj imajo dobiti. Da
to lažje opravijo in ne pridejo z res-
nico le preveč v navskriž, navaja-
mo samo sledeče tri točke iz dodat-
ka k »Sporazumu«.

Točka 2. pravi, da se poviša na-
stavilencem, slugam in poduradni-
kom kakor tudi pomožnemu osebju
izven Srbije dosedanja draginska
doklada za 120%:

Točka 4., da se poviša dosedanja
draginska doklada uradništva v
področju železniških ravnateljstev
izven Srbije na sledeči način:

A. Onim z letno plačo pod 2200
kron za 120%; B. onim z letno pla-

čo od 2200—2800 K za 100%; C.
onim z letno plačo od 2800—3600 K
za 90%; D. onim z letno plačo od
3600—4800 K za 80%; E. onim z let-
no plačo 4800—6400 K za 70%; T.
onim z letno plačo 6400—8000 K za
60%; G. onim z letno plačo 8000 in
več za 50%.

Vse to se ima računati od 1. no-
vembra t. l.

Poleg tega se ima izplačati vse-
mu osebju, ki prejema mesečno pla-
čo, eno enomesečno plačo z vsemi
dokladami brez stanarine kot naba-
ven prispevek in to do 25. t. m.

Natančnejše podatke si gospodje
Zvezarji lahko preberejo v »Želez-
ničarju«.

Toliko v začasno pojasnilo.

Gospodom od »Zvez« in njih za-
ščitnikom okrog »nadstrankarske
Jugoslavije« bi pa priporočali, da
prenehajo s prelivanjem krokodilo-
vih solza.

Mi smo zadnji, ki bi odobraval
podivjani politični boj, katerega ho-
čemo danes zopet uveljaviti gotovi
politični petelini, potem ko smo ga
pred 20. leti zatrli mi. Živo so nam
še v spominu Krek-Gostinčarjevi
shodi, toda takratni gospodje so se
moralo modernizirati in sedanji
menda ne bo drugega preostajalo:
Zato bo poskrbel zaveden in poli-
tično zrel slovenski proletarijat. Tu-
di Zvezarjem se bo vroča kri oha-
čila...

Jos. Petrič.

Interview Trockega.

Diktatura proletariata preneha, ko
napravi antanta mir.

Daily News iz Chicaga so publi-
cirali 1. novembra zelo interesanten
razgovor Trockega z Isakom Don
Levine in polkovnikom Malone, bri-
tanskim poslancem, ki je prinesel
proše dne 1. Londonovo mirovno
ponudbo sovjetske vlade. Ker je ta
interview zelo dolg, se omejimo ter
podaemo le najvažnejše točke.

Iz Kopenhagana, 31. oktobra. —
»Mi Rusi se učimo z veliko lahkoto
tuji jezikov. Prisvojimo si jih mno-
go hitreje, kot moreto to storiti dru-
gi Evropejci. Ako bodo Angleži na-
daljevali trmasto svojo dosedanja
politiko napram sovjetski Rusiji, im
bomo znali pokazati da smo spo-
sobni, naučiti se »hindustanskega«
s tako malo težavo, kakor vsakega
drugega jezika«.

Te besede mi je dal Trocki v
odgovor, ko sem ga vprašal, kake
važnosti bi bila zmaga rdeče arma-
de v Turkestanu. Bilo je 6. oktobra
popoldne, ko nam je sprelil Trocki
v luksurioznem vagonu, ki je bil
last generalissima ruske armade,
vel. kneza Nikolaja Nikolaeviča, in
tvori sedaj del »Trockičevga vlaka«.
To se je dogodilo v Tuli, mestu z
200.000 prebivalci. Betlehemu so-

vietske Rusije, kamor je Trocki pri-
šel inšpicirati rdeče čete ter mu-
niške tovarne. Govoril nama je v
francoščini, obračajoč se v speciel-
nih vprašanih do polk. Malone.

»Začasna diktatura proletariata.

»Naš program«, je rekel, se lahko
resumira v eni besedi: Pustite nas v
miru! Ako smo tako slabi, kot trdijo
to vsi časopisi celega sveta, blago-
volite nas vendar pustiti — umreti
od slabosti! Cemu se toliko trudite
pomagati nam pasti — naš »vedno
omahujoč« režim sovjeto.

Naša politika je izključno vedno
le defenzivna. Ne zasledujemo nika-
kih ciljev osvoboditve. Kadar nas pre-
zident Wilson napade, se branimo.
Kadar nam pošlje živili, jih sprejemo
s hvaležnostjo. Oglejte, preteklo
je dve leti, odkar nas ovira le vojna,
da ne moremo postaviti na noge no-
ve družbe in udeležiti svojih demo-
kratičnih idej. Diktatura proletari-
ata je skoro docela le posledica,
produkt vojne. Smatramo to dikta-
turo samo za začasno. Ko se pole-
žijo boji, bo svoboda tiska vpostav-
ljena v istem trenutku, kot vse dru-
ge svobode.

Nemogoče nam je dovoliti ne-
omejno svobodo v času, ko samo

Vel. Britanija potroši dnevno 1 mili-
on livres šterlingov, katerih ena če-
rtina redi korupcijo in intrige. Vsa-
ka preiskava, ki jo izvedemo, od-
kritje prisotnosti na tisoče agentov na
našem ozemlju, plačanih od tujih dr-
žav. Naj nas torej ne graja, da smo
v takih razmerah militarizirali svoje
vladavine. Odstranite bojne črte, od-
stranite blokado in na mah bo izgi-
nil naš militarizem in posvetili se
bomo vpostavitvi nov ekonomični
red v Rusiji.

Vlak šefa rdeče armade.

Ogledal sem si sluzni vlak Troc-
kega in nikdar nisem videl komple-
nejšega. Sestavljen je iz 14 vagonov,
katere vozita dve izredno laki loko-
motivi. Opremljen je z instalacijo
brezžičnega brzojava, ki more spre-
jemati depeshe iz Nancua v Nemčiji,
iz Lvova v Franciji ter celo iz Ang-
lije. Takol ko dospe na kolodvor
dobi tudi telefonično zvezo. Brzojav
deluje noč in dan. Najbolj kuriozna
oprema na vlaku je tiskarna, kjer iz-
haja Trockičev list »Na poti«. Se
značilneša pa je avto-garaža s pe-
timi avtomobili, izmed kojih sta dva
»Packard« in en mogočen avto fran-
coskega izdelka, ki je bil svojčas
carjeva last.

Straža na vlaku ima 250 mož. En
oddelek ima tudi strojne puške, ker
Trocki odhodi pogosto najskrajnejše
dele boje črte. Dalje je na vlaku
krasna biblioteka, kakor tudi va-
gon-restaurant, kjer se na servirajo
le enostavna jedila.

»Evropa naj nas pusti v miru«.

Koncem razgovora je stavil Isak
Don Levine Trockemu še sedede
vprašanje: Koliko časa bo še trajala
vojna in do kdaj jo more Rusija še
vzdržati?

Trocki je odgovoril: »Tega vam
natančno ne morem povedati. Mi-
slim, da nas bo likvidacija Denikina,
do katere pa rabimo še nekaj mese-
cev, močno približala koncu vojne.
Toda ohranjujoč vročo željo po miru
in delu, se bomo borili z vedno večjo
energijo, dokler nas ne puste v miru.
To je vse, kar moremo zahtevati od
sedanjih gospodarjev Evrope«.

Glose.

Jugoslovanski kapitalisti proti
osemurnemu delavniku. Na skupščini
zveze obrtniških združenj, ki je
bila preteklo nedeljo, so sprejeli
obrniti resolucijo proti osemurnemu
delavniku, v kateri se zahteva od
vlade, naj se uvede svoboda dela.
Zatorej delavci, ako hočete, da vam
vaših pridobitev nikdo ne kraji, se
združite v mogočno falango svetov-
nega proletariata, ki vidi edino svo-
to rešitev v zmagi socializma. Ju-
goslovanski izkoriščevalci in eks-
ploatorji delavstva bi radi zopet

Železničarjem v pojasnilo.

Od vseh strani prihajajoča vpra-
šanja nas silijo na sledečo izjavo:

Dne 4. t. m. so bila v Beogradu
zaključena in podpisana pogajanja,
katera je vodila naša, le-naša or-
ganizacija, Savez saobračajnih i
transportnih radnika i službenika
Jugoslavije, za ureditev dohodkov
stalno nastavljenemu osebju železnice,
z zastopnikom ministra saobračaja
M. Draškoviča, ministrom za
rude in železo sodrugom Antonom
Kristanom. Pogajanja so se
vzlic sramotnim mahinacijam gotov-
nih »delavskih in železničarskih za-
stopnikov« povolno zaključila in je
vse govoričente, ki se danes med
železničarji širi, neosnovano in ima
edini namen prikriti grozno blama-
žo, ki so jo doživeli gotovi »ljudski
prilatelji«.

Železničarji, ki so trpeli mesece
in mesece, naj počakajo še do sobo-
te, ker izide ta dan strokovno gla-
silo »Železničar«, v katerem je ob-

javljen ves »Sporazum«, iz katerega
bodo lahko spoznali, kdo da jih je
»farbal«.

Lahko je izza plota lajati, tembol
če je mrcina tako malenkostna, da
je mimoidoči niti ne opazi, toda tudi
njo zadene zaslužena kazen, če la-
janje predolgo kali nočni mir. To naj
si zapomnijo tisti, ki se z tako ob-
čudovanja vredno vno zalezujejo v
nas in naše delo, katerega uspeh
tudi nim ne bo izostal. Če je tako
početje v korist izgledu železničar-
jev ali ne, naj slednji sami presodijo
in iz tega tudi izvajajo potrebne
konsekvence.

Dokler gospodje okoli »Zveze«
sploh niso vedeli, za kaj se pravza-
prav v Beogradu gre, so se jezili in
vpili, da uganjamo demagogiko. Ko
se jim je potom mastnih napitnin
posrečilo od posameznih slug v mi-
nistrstvu saobračaja izvedeti, kaj
naši delegati delajo, so pobrali svoja
šila in kopita in hiteli domu, da svo-

Brez strehe? To mi ni prišlo na um, Da
vrag me vzemi, saj to je bila dobra misel! In
tako sem se zahvalil stražniku za ta odlični
domislek. Ako mi je torej treba čisto enostav-
no iti v sobo in reči, da sem brez strehe?

Da, nič drugega!...

Vaše ime? Je vprašal službujoči uradnik.

Tangen — Andrej Tangen.

Ne vem, čemu sem se zlagal. Misli so mi
plahutale vsekrižem in mi nosile več domisle-
kov nego sem jih mogel rabiti; to daljno, tuje
ime mi je prišlo na um v trenutku in kar stre-
sel sem ga, ne da bi količnik preudarjal pri
tem. Lagal sem brez potrebe.

»Opravek?«

To vprašanje pa mi ni bilo prav nič do-
brodošlo. Hm! Opravek? Kakšen opravek pa
sem pravzaprav imel? Sprva sem se hotel na-
praviti za klepavica, a se nisem upal tega; na-
del sem si ime, kot ga ne nosi vsak poluben
klepar; razen tega sem imel očala. Tedaj sem
se domislil, da postanem lahko predrzen; sto-
pil sem za korak naprej in rekel trdno in sve-
čano:

»Žurnalist.«

Uradnik se je zgenil, predno je napisal in
velik kot državni svetnik brez strehe sem stal
pred ograjo. Da sem se nekam obotavljal s svo-
jim odgovorom, ni vzbujalo sumnje. Kaka pa

je tudi bilo to videti — žurnalista na rotovžu,
brez strehe nad sabo!

»Pri katerem časopisu — gospod Tan-
gen?«

»Pri »Jutranjem listu«, sem rekel. »Žal, da
sem se nočel malce dolgo zakrokal!...«

»Ah, o tem ni niti govora!« me je prekinil
in dodal smehljaje: »Ako mladina kdaj pokro-
ka... čisto umljivo...« Obrnjen k policistu,
je rekel r. to, potem ko je vstal in se mi ulind-
no naklonil: »Peljite gospoda v posebni odde-
lek. Lahko noč!«

Mraz me je polil po hrbtu vpricho moje
lastne predrznosti in skrčil sem pesti, da bi se
obvladal. Ko bi vsaj »Jutrajega lista« ne bil
spravil v zvezo s to rečjo. Vedel sem, da ured-
nik Fricle zna pokazati zobe in ko je zaškrpal
ključ v ključavnici, me je ta glas spominjal
tega.

»Plin gori deset minut,« je še rekel straž-
nik pri vratih.

»In potem ugasne?«

»Potem ugasne.«

Sedel sem na posteljo in slisal, kako se je
obrnili klič. Světla celica je bila videti tako
prijazna; čutil sem se tako domačega in sem z
udobnostjo prisluškoval dežju tam zunaj. Nič
boljšega si nisem želel, kot takšno malno
udobno celico! Moje zadovoljstvo je narašča-
lo; s klobukom v roki in pogled obrnjen v pli-

novo luč na steni, sedim na robu postelje in mo-
ram misliti na različne okolnosti tega svojega
srečanja s policijo. Bilo je moje prvo! In kako
se je zvršilo! Časnikar Tangen, kajne? In po-
tem še »Jutranji list!« Kako sem zadel moža
naravnost v srce z »Jutranjim listom!« Ni go-
vora ni o tem, kajne? Do dveh sem bil v polni
gali v klubu, ključ od hišnih vrat in denarnico
s par tisočaki pozabil doma! Peljite gospoda v
posebni oddelek...

Zdajci hipoma ugasne plin, tako čudno na-
glo, ne da bi poenajaval, ne da bi ugašal; v glo-
boki temi sedim, ne lastne roke, ne belih sten
krog mene mi ni moči videti, ničesar! Nič dru-
gega ni ostalo, kot da ležim spat. In pričel sem
se slačiti.

Toda dremoten nisem bil in zaspati ni-
sem mogel. Nekaj časa sem ležal tam in str-
mel v temo, to tolsto zgoščeno temo, ki nima
dna in ki je nisem mogel poimeti. Moja misel
je ni mogla zapopasti. Bila je temna preko vseli
mei; teško je legala name. Zaprl sem oči, pri-
čel polglasno peti, se premetaval po deski, da
bi se raztresel; toda brezuspešno. Tema je
bila začela moje misli in me ni pustila v miru
niti za trenotek. Kako, če bi se jaz sam raz-
krožil v to temo, postal eno z njo? Dvignil
sem se v postelji in zavilnel z rokami.

(Dolje prih.)

LISTEK.

GLAD.

Spisal Knut Hamsun. — Poslovenil
Fran Albrecht.

(Dolje.)

Pričelo je spet de- in že sem čutil,
kako mi je na ramenih pronicala voda na ko-
žo. Pred rotovžem me je hipoma razsvetlila
dobra misel: hotel sem prositi policijo, da mi
odpre vrata. Takoj sem se obrnil do stražnika
in vroče zaprosil, naj gre z mano in me pusti
notri, ako more.

Da, ko bi mogel, da, toda on ne more; ni
imel ključev. Policijskih ključev ni bilo tu, na-
hajali so se na detektivskem oddelku.

Kaj torej storiti?

Da, iti v hotel in leči spat.

V hotel nisem mogel iti; nisem imel de-
narija. Sem dolgo krokal... v kavarni... raz-
umete!...

Stala sva za trenotek na stopnicah ro-
tovža. Premisljal je in preudarjal in me ozle-
doval. Dež je curkoma lil.

»Idite k tistemu, ki ima službo in se javi-
te, da ste brez strehe,« je rekel.

uvedli stare razmere in videli, da bi jim delavstvo garolo za borne plače 10 ali celo več ur na dan. Toda to jim ne bo in jim ne sme uspeti. Delavstvo, izprevidi, ne hlače jim in se združuje v delavskih organizacijah socialno-demokratske stranke.

Kongres francoskih rudarskih delavcev le na eni svojih sel sklenil, zahtevati starostno preskrbo v znesku 1800 frankov in preskrbo ydov v znesku po 750 frankov. Vlada so dali rok do 16. februarja, da

sprejme te pogoje. Ako do takrat žellam delavstva ne bo ugodila, bodo francoski rudarji 16. februarja 1920. l. začeli stavkati.

Proračun za angleško vojsko za leto 1920. znaša 400 milijonov funtov. Dne 1. marca bo še 400.000 mož pod orožjem. — Imperijalistična slast Anglije je ogromna.

Turški zlati zaklad. Vrhovni svet je določil, da se turški zaklad zlata, ki je deponiran v Berlinu, prenese v Pariz.

bili le isto. Na Hrvatskem ravnotako. V Sloveniji je v tem pogledu najboljši. — Manika seve tudi drugih potrebščin — bagrov in predpriprav za produkcijo. Rudarskih večakov — inženirjev je tudi premalo. Pri rudarjih ni dovolj stanovanj za rudarje in delavce potrebe tudi niso zadostne. Rudarji se pritožujejo radi pomanjkanja obleke, obutve in tudi primerne prehrane. Gotovo pa je, da bi se dalo vse s smotrenim delom urediti.

(Konec prih.)

Brzobjavne vesti.

Jugoslavija.

Repatriacija vseh avstro-ogrskih ujetnikov.

LDU, Ljubljana, 11. Glasom sporočila, došla Komandi dravske divizijske oblasti, je ministrstvo voine in mornarice odredilo, da se takoj repatriirajo vsi avstro-ogrski ujetniki, častniki, podčastniki in moštvo, ki se še nahajajo na ozemlju kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Po svetu.

D'ANNUNZIO ZAHTEVA OZEM-LJE DO ST. PETRA.

LDU, Washington, 10. (DaneKU.) Reški poročevalec lista »New York Herald« javlja, da je D'Annunzio odločen, zahtevati zaledje Reke v obsegu, da je zagotovljena železniška zveza med Trstom in Reko preko St. Petra.

AVSTRILJA PRED BANKEROTOM.

LDU, Dunaj, 10. (ČTU.) »Neues Wiener Journal« javlja: »L'Oeuvre« komentira položaj nastopno: Diplomatski krogi so prepričani, da napove Avstrilja meseca marca bankerot in da bo tudi Nemčija kmalu nato bankerotna.

Zborovanje komunistov v Nemški Avstrilji.

LDU, Dunaj, 10. (ČTU.) V nedeljo in ponedeljek je zborovala tu državna konferenca avstrilske komunistične stranke, katere se je udeležilo 136 delegatov. Radek je razpisal večjo brzobjavko, ki se obrača proti politiki dr. Rennerja in dr. Bauera. V pozivu se glede ruskih ujetnikov v Nemčiji opozarja vsa javnost, da se usoda nemških tovarišev v Franciji, nalsibo še tako kruta, vendar ne da primerjati z 200.000 ruskiimi ujetniki, ki jih še zadržujejo v nemških taboriščih.

Tittonilov govor senatu.

LDU, Split, 10. (DDU.) V govoru, ki ga je imel Tittoni, ko je nastopil predsedniško mesto v senatu, je med drugim dejal: Delo mirovne konference je negotovo in čisto nesoglasno z ideali, za katere so šli narodi v vojno, in z njihovimi aspiracijami, radi katerih so trepeli

ogromne žrtve. Zato je povzročilo nezadovoljstvo in nemir. To negotovo stanje je rodilo pri nas reakcijo, katere bi se ne smela nadaljevati, ker bi sicer škodila v inozemstvu našemu ugledu, a v državi slabila moči. (Sovinst).

Mirovni pogoji za Madžarsko.

LDU, Dunaj, 10. (ČTU.) »Neue Freie Presse« javlja iz Pariza, da se izroče mirovni pogoji madžarski delegaciji najkasneje začetkom meseca januarja. Delegaciji bo dovoljen desetdnevni rok za odgovor. Anglija očitno namerava v Budimpešti ustanoviti oporišče za svojo balkansko trgovino. Madžarska plača tekem 25 let 18 milijard voine odškodnine in prevzame petino državnega dolga bivše monarhije. O državni obliki odloči ljudsko glasovanje. Ako se ljudstvo odloči za monarhijo, prepoveduje točka 126. povratek Habsburžanov.

Prihod volaške komisije v Budimpešto.

LDU, Dunaj, 10. (ČTU.) »Neue Freie Presse« javlja iz Budimpešte: Po odredbi vihovnega zavezniškega sveta in na prošnjo madžarske vlade je dospela danes semkaj zavezniška volaška komisija. Velešle so zastopane v njej vsaka z dvema glasovoma. Jugoslavija, Čehoslovaka, Poljska, Grška in Rumunska pa imajo vsaka po en glas.

Republikansko gibanje v Rumuniji.

LDU, Dunaj, 10. (ČTU.) »Neues Wiener Journal« javlja, da se v Rumuniji širi republikansko gibanje. Voditelj tega gibanja sta Take Jonsescu in general Amrescu.

Vladna kriza na Poljskem.

LDU, Vršava, 10. (DunKU.) Poljska brzobjavna agentura javlja: Paderewski je poslal Pilsudskemu pismo, kjer izjavlja, da odlaga nalogo sestave kabineta.

Spor med Housom in Wilsonom.

LDU, Pariz, 10. (DunKU.) Kakor poroča Reuterjev urad je med Wilsonom in polkovnikom Housom nastal spor. Po svoji vrnitvi iz Evrope ni Hous niti enkrat videl predsednika Wilsona. Tudi Luninga ni obiskal.

se pridno dela na novih premogovnikih v Ugljevik (40 km od Save) in v Mostaru.

Dalmacija je danes več ali manj še okupirana. Savenški rudnik eksploziralo Italijani. Kar naših podletil v Dalmaciji radi premog, ga mora dati Bosna. — V Črni gori je nekaj rudolodov, ali za sedal se še ni moglo začeti z delom.

— In Slovenija? — priveden je naš sotrudnik.

Slovenija ima sledeče premogovnike, ki delajo: produkcija v avgustu: Zagorje 13.401,9 ton. Trbovlje 35.725,5 ton. Hrastnik 14.878,2 ton. Velenje 9870,6 ton. Zabukovce 14.615 ton. Kočevje 7862,3 ton. St. Janž 2697,3 tone. Mirna 451,8 ton. Hrastovce 440 ton. Prevalje 1437,3 tone. Rallenburg 269,60 ton. Razni 8 ton; skupaj: 88.504 tone. dnevno ca 368 vagonov, če se računa 24 delavnih dni.

V septembru se je produkcija povečala: prav tako tudi v oktobru. Iz premogovnikov Slovenije se izlilo potrebe državnih železnic v Sloveniji (620 km), lužne železnice (427 kilometrov) ter seve potreba naše industrije in naših mest. Iz premogovnikov Slovenije se daje premog hrvatski industriji in mestu Zagrebu za vodovod. Poleg tega tudi hrvatskim železnicam.

— Kakor vidim — bi bila sedal celotna produkcija v državi okrog 1150 vagonov dnevno. Ali se bo dala produkcija še kaj dvigniti? — je vprašal naš sotrudnik.

»Ministrstvo za rudarstvo — njegova glavna direkcija in vsi rudarski odseki so pridno na delu. Težkoče so seve velikanke! Veliko je pomankanje vagonov: železniških vagonov je premalo. V Bosni manika strojev tako, da nam samo kalamitete v prometu ogrožajo razvoj produkcije premoga. V Sr-

Boj proti draginji na Češkem.

Zakon proti odiranju.

Čehoslovaška narodna skupščina je pred kratkim sprejela dva važna zakona, ki imata namen odpraviti z največjo energijo volno oduševstvo. Sprejeta sta zakona o kaznovanju vojnega oduševstva in o ljudskih sodiščih za kaznovanje vojnih odiralcev. Prvi zakon najprej naglašja, da se razteza na vse potrebne premične predmete, ki služijo direktno ali indirektno potrebam ljudstva ali domačih živali. Če kdo prikriva svoje zaloge, je to prestopok oz. zločin, merjen po vrednosti prikritih zaloz. Kaznuje se z zaporom od 14 dni do desetih let in z denarno kaznijo do 1.000.000 K. Ako kdo prestopi predpise o naznanitvi predmetov potrebnih državi, se kaznuje z zaporom do 5 let in z globo do 200.000 K. Poleg tega se lahko izvede konfiskacija vsega imetja. Za navajanje cen je določena kazen do treh let zaporu in globo do 300.000 kron. V slučaju, da se navajanje cen ponovi, se krivca kaznuje z zaporom do 20 let in denarno globo do 2.000.000 K. Ista kazen se more odmeriti v slučajih, kadar zahteva kdo pretirano najemnino pri nepremičninah. S kaznijo do treh let in globo do 500.000 K se kaznuje tisti, ki bi sam plačal dražje kot je določena cena. Kdor se z drugim dogovori, kako bi izkoristil današnji položaj v škodo državljanov, se kaznuje z zaporom petih let in globo 1.000.000 K. V slučajih, da se napravi živila neuporabljivim, ali da se pusti, da se pokvari, ali če se bo oviralo promet z živila, se bo krivce kaznoval po važnosti slučajja z zaporom do 20 let in z globo do 2.000.000 kron. V zakonih se nadalje tudi določbe glede nepravilnega inženiranja trgovskih papirjev, konfiskacije imetja, izgube obratnih dovolitev itd.

Sodjenje prestopkov in zločinov po gornjem zakonu je poverjeno z drugim zakonom ljudskim sodiščem. Ta sodišča se ustanove pri vsakem okrajnem in okrajnem sodišču. Glavno načelo je velikost in vrsta prestopka. V manjših, enostavnejših slučajih se izdajajo odredbe kazni, v težjih slučajih se odredi takoj glavna razprava brez preiskave na temelju ovadbe. O prestopkih sodijo: en sodnik po poklicu in dva laik, v ponovljenih zločinih in višini kazni en sodnik in štirje prisodniki ali trije sodniki na štirje prisodniki. Ob glasovanju glasujejo sodniki pred sodniki po poklicu.

Prisodnike imenuje predsednik ljudskega sodišča proti odiranju in sicer za vsako sodišče 24. Od teh mora biti šest trgovcev in obrtnikov, šest delavcev, šest delavcev in šest oseb s stalno plačo. V zadnji dve skupini morata biti imenovani tudi dve ženski. Zakon določa lastnosti, ki jih mora imeti vsak prisodnik. V slučaju, da je naraščanje predrinjen cen nepravilno in splošno, se more razglasiti preki sod.

Skratni čas bi bil, da se izdelajo in uveljavijo tudi v naši »veseli« Jugoslaviji enaki zakoni.

Novice.

— Za intendanta naše opere bo skoraj gotovo imenovan zaslužni naš skladatelj Viktor Parma, ki živi sedaj na Dunaju.

— Nov civilni komisar za Prekmurje. Ministrstvo za notranja dela je razrešilo vladnega tatnika dr. Srečka Lanišča dolžnosti civilnega komisarja za Prekmurje. Poverilo se mu je zonet vodstvo okrajnega glavarstva v Mariboru. Do imenovanja novega civilnega komisarja opravlja njegove posle vladni tatnik Bozomir Berbuč.

— Glavno uredništvo »Slovenca« je prevzel poslanec Fran Smodel, bivši urednik celovškega »Mira«.

— Zvišanje železniških pristojbin v Avstrilji. Državni urad za promet zviša sredi meseca januarja železniške pristojbine za osebni promet za 50%, pristojbine za blagovni promet pa za 150%.

— Železniška posreča. Ogrski dopisni urad poroča: Po poročilu

ravnateljstva državnih železnic sta 10. t. m. ob šestih zjutraj med postajama Felso Oalla in Szar trčila skupaj osebni vlak št. 15 in premovalni vlak št. 75. En potnik in trije železničarji so bili mrtvi, dva potnika sta bila teško in dva železničarja lahko ranjena.

— Nov gravitacijski zakon. Profesor turinske visoke šole Maiorana je odkril po dolgem proučevanju nov gravitacijski zakon. Poročali bomo niem prihodnosti.

— Profesor Schiapparelli, slavni orientalist, je umrl v Rimu.

Dnevne vesti.

Komunike o kolekovanju bankovcev.

Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Iz vseh strani dežele prihajajo poročila, da se je ljudstvo točno držalo predpisov glede bilgegovanja. Izvzemši slučaj v Kropi, kjer je komisija zlorabila svojo oblast in bilgegovala avstrilske bankovce, za kar se nahaja v sodni preiskavi, ter nekaj slučajev poizkušenega tihotapstva ni bilo incidentov. Trgovci, ki so v prvih dneh oddajali sprejem nebilgegovanih bankovcev, je politična oblast diktirala jako občutne kazni. Ljudstvo na splošno razumeva bilgegovanje in pričakuje od njega, da preneha devalvacija jugoslovenske krome. Razni nezadovoljni elementi prirečajo po deželi shode in sklepajo resolucije proti 20%nim priznancem, hoteč v ljudstvu zasejati neznanje, da bo država kdaj honorirala priznanice. Izkušja se ljudstvo spravili v strah za to, da bi po nižji cen priznanice prodalo. Istočasno pa se nakupujejo priznanice, za katere se v mestih plačuje celo precej nad pariteto. Ljudstvo se odločno svari pred hulaščaki, ki kvarijo kredit države, zlasti pa se pozivlje, naj priznanic ne prodaja, temveč jih dobro hrani, kajti za definitivno izmenjanie stare krome so vse priprave že v polnem teku in tedaj bo seveda priznanica veljala toliko, kakor kolikovana krona. Hulaščake, ki po shodih napadajo vlado radi priznanic in s tem spravljajo priznanice za nižjo ceno v roke nakupcev, naj se ovadi bližnji oblasti.

Kaj je s petrolejem?

Prejeli smo: Svečave primanjkuje povsod. Električna in plinova luč razsvetljuje večinoma le javne lokale, privatna stanovanja, predvsem ona v predmestjih, pa nimajo nobene luči. Ljudje si pomagajo s svečami, ki so pa tako silno drage, da jih ni mogoče kuinovati revnim družinam. Petrolej je popolnoma izčrpan. Dobi se ga le »pod roko« po neznanstkih cenah. Mestni magistrat ljubljanski je sivolčas razglasil, da je dobil večjo racijo petroleja, ki ga bo prihranil za zimo, ter da ga razdeli trgovcem, ki ga hočejo imeti v zaloz. Vprašamo torej magistrata, kaj je s tistim petrolejem in ali ga bo občinstvo sedaj pozimi, ko je že ob petih popoldne popolna tema, kaj deležno ali ne. Izvedeli bi tudi radi, če se je za nadaljno dobavo petroleja, ki ga v celi Sloveniji tako silno primanjkuje, že sploh kaj ukrenilo.

Kje je zaplenjeno usnje?

Ljubljanski dopisni urad poroča iz uradnega vira: Neznosna draginja usnja in usnjenih izdelkov na eni strani, pomanjkanje in obupen klic vseh revnejših slojev, zlasti delavcev in stalnih nameštencev po obutvi, ko se zima bliža, je deželno vladu za Slovenijo prisilil, da je sporazumno s Centralno vlado izdala naredbo z dne 7. novembra, s katero se deneto surove kože, usnje in usnjeni izdelki v Sloveniji pod zaporu. Obenem se je tudi prišlo na sled manj: verjetnikom, ki se jim je zaplenilo usnje in ih deloma tudi zaprlo. Vse zaplenjeno usnje in čevlji se še nedotakneno in se ni še nikomur ničesar dalo. Glede pod zaporu danega usnja in čevljev se je na obenem ukrenilo, da smejo usnarji in trgovci od teh zaprtih zaloz prodajati konsumentom, trgovcem z usnjem in čevliarjem nemoteno napred le s pridržkom, da morajo o osebah, množini in ceni voditi natančne zapiske. S tem se ni prav nič uknilo promet z usnjem in čevlji. Za promet s kožami, usnjem in čevlji no železnici in pošti so se dala uradna potrdila. Tudi za izvoz izven Slovenije so se dala taka potrdila, toda le v slučajih, ko je šlo za manj vredno usnje, ki se v Sloveniji ne potrebuje, kakor svinjsko usnje in odpadki in le deloma za boljše usnje, kadar je šlo za kompenzacijo s surovimi kožami. Surovih kož Slovenija nima toliko, da bi mogla usnarne obratovati, zato smo navedeni na uvoz iz tužnih delov našega

kraljevstva, in če smo hoteli dobiti kože, se je moralo v delno kompenzacijo dati nekoliko usnja, po večini svinjske in konjske ustrojene kože. Ker niso došli še natančni seznam, koliko kož, usnja in usnjenih izdelkov, je pod zaporu, se do danes še ni moglo pričeti z razdelitvijo usnja in usnjenih izdelkov. Ustanovil se je pa že državni urad »Obuvalnica«, ki bo posloval na Turiaškem trgu št. 3 in ima v evidenci vse zalozne usnja ter to, kakor tudi čevlje, razdeljevali pričenši najprej najpotrebnejšim. Z naredbo z dne 9. t. m. priobčeno v »Uradnem listu«, so se obenem določile primerne cene za kože in usnje in na podlagi tega bo možno preskrbovati konsumente s ceno obutvijo. Nadalnje vesti o »Obuvalnici« in o načinu razdelitve, katero bo nadzorovala komisija, sestoeča iz vseh vpošte prihajajočih faktorjev, torej tudi konsumentov, se bodo objavile v časopisih.

— Socializacija zdravstvene službe. Ministrstvo za narodno zdravje namerava vpeljati primerno izšolane laike kot občinske zdravstvene pomočnike, ki bi šli zdravnikom pri razkuževanju in pri ozdravljanju ljudskih kug in nalezljivih bolezni na roko, ki bi dalje skrbeli za javno snago po občinah, za čistočo vodnih struk, studence, vodnjakov in vodovodov, ki bi z zdravstvenega stališča nadzirali promet in zalozge po trgovinah, raznih delavnicah in obrtih (na pr. pekarnih, mesnicah itd.) Zelo lena in hyalezna naloga, če se poskrbi za primerno naobrazbo teh zdravstvenih pomočnikov.

Arrestacije radi nepravilnega žigosanja bankovcev. Policia je prišla na sled družbi, ki je sistematično s ponarejenim pečatom nepravilno žigosala bankovce. Družba je obstajala večinoma iz gospodincev, ki so bile nastavljeni kot nom. uradnice pri tudašnjem finančnem ravnateljstvu, odnosno pri delegaciji finančnega ministrstva v Ljubljani. Več gospodincev je bilo aretiranih, med njimi tudi neka gospodična Z., ki je igrala veliko vlogo pri orlovski organizaciji. Družba je imela v posesti uradni pečat, in je ž njim žigosala bankovce. Ker je preiskava še v teku, bomo o stvari obširneje poročali šele pozneje.

Iz viškega šolskega sveta. Dosedanji predsednik viškega šolskega sveta g. Fran Vadnjal je podal demisijo.

— Razpis služb poštne praktkantov. V območju pošnega in brzobjavnega ravnateljstva v Ljubljani je razpisanih 8 mest poštne praktkantov oziroma praktikantov. Predpogoji za sprejem v to službo so: 1. Dovoljena srednja ali tei enakovredna šola z zrelostnim izpitom. 2. Jugoslovansko državljanstvo. 3. Državljanstva in moralna neomadeževanost. 4. Doseženo 18. starostno leto. 5. Določa telesne in duševne sposobnosti (izpričevalo okrajnega zdravnik). 6. Dokaz, da je prošlele zadostil volaški službeni dolžnosti. S prilognimi opremljene in kolikovane prošnje naj se vlože do 5. januarja 1920. pri poštnem in brzobjavnem ravnateljstvu za Slovenijo v Ljubljani.

Zdravstveni odsek za Slovenijo in isto se je preselil iz vladne palače v deželni dvorec št. 37.

Prireditve.

Shod pošnega uslužbenstva sklicuje Zveza poštnih organizacij za Slovenijo, danes ob pol 20. uri v vismonoški dvorani na glavni pošti. Poročalo se bo o uspehih pogajanj glede izboljšanja smotnega stanja državnega uslužbenstva.

Učiteljski shod! V soboto, dne 13. t. m. ob 17. uri se bo vršil v telovadnici 1. mestne deške ljudske šole na Tečini shod ljudskošolskega in meščanskošolskega učitelstva. Zadeva je zelo važna, zato se pričakuje polne udeležbe, ne le vsega ljubljanskega, temveč tudi okoliskega učitelstva. Shod sklicenata obe učiteljski organizaciji.

Iz stranke.

Stavbniški delavci na ozemlju Slovenije imajo svoj javni shod v nedeljo, dne 14. t. m. ob pol 9. uri dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani. Dnevni red: Uledjenje, državske razmere, mezdno gibanje in novi tarifi.

Krajevna politična organizacija Vič-Rožna dolina-Glince priredi shod zoper draginjo. Obenem se bo volil tudi nov odbor za kratevno politično organizacijo. Shod se bo vršil v soboto, dne 13. t. m. ob 7. ur zvečer v gostilni pri Travnu. Sotrudci, udeležite se shoda naše organizacije polnoštevilno!

Cankarjevemu spominu — ob obletnici njegove smrti.

Pod tem geslom se je vršila sinoči v Dramskem gledališču primiera »Hlapcev« v poudarjenih manov najgenialnejšega jugoslovanskega pisatelja. Leto dni je, odkar je v Dež. bolnici v Ljubljani tragično preminul naš veliki drug, Ivan Cankar. Skr. »no in tiho je umrl v tem skr. anem in tihiem narodu, on, ki bi v velikem in bogatem ljudstvu doživel svetoven sloves. Na razvodu dveh dob ga je dohitela zavrtna usoda in ga pehnila s pozorišča živih. Tiho je ležal snat s svojimi bratoma po srcu in duši. Kettelu in Murnu. prav tedaj, ko je tihi slovenski narod z bučnimi fanfarami, s plehkini manifestacijami in z gromko retoriko slavil svoje osvoboditve. Tedaj v tisti donebni pisanosti smo jedva zaslišali, kako težko nas je udarila usoda. Danes, ko nam oči niso več tako motne od samega navdušenja, vidimo razločneje, kako je obubožal slovenski narod s smrtjo tega edinega človeka, ki je vse njegovo delovanje in nehanje segalo do korenin temu ljudstvu in mu je bilo neizprosna vest in verno zrcalo. Vzel, ki je nastala po njegovi smrti, zeva še vedno! Danes, ko smo že bridkeje ieli čutiti nenadomestljivost pokolnih nego nužnost živih, ko sega mizerna povprečnost preko slovenske javnosti, ko se naše politično in kulturno življenje spet z iadernim korakom bliža predvojnemu razmeram in obeta nasti na še nižji nivo, danes, ko samogoltna materialnost ubila sleherno duševnost posameznikov in celezara — ni nikogar, ki bi stopil na Cankarjevo mesto in dvignil bič s tisto učinkovito vehemenco, s tisto žolčno veselostjo, ki prhlala iz duše, do smrti ranjene in užaljene, razžalil vest šušmarjev in laži-predrokov ter pokazal vsem političnim in kulturnim licemercem svoje verno in kruto zrcalo pod nos ... Danes, ko bi rabili tudi in neizprosni bojevnikov, kakor nikoli dosihmal, zdaj, ko stara pravda za pravico in svobodo še davno ni zaključena, je mrtev naš največji bojevnik, naimarkantnejši glasnik slovenske kulture, najproduktivnejši tvorec, najsilnejši obrazlozatelj slovenske duše, karikaturist meščanskega rodoljubja in naimennejši sočuteči interpret in besednik slovenske bede. Po dolgih tisoč letih si snuje jugoslovanski narod svoj lastni dom, z zablodami in s težkim iskanjem, a neza, ki je bil med tistimi, ki so nalupešneje podlagali temelje kulturnim fundamentom bodoče države, ni zraven!

In ne bo ga več! A vendar je še ves med nami. kakor je bil pred leti osoraj. In bo živel tedaj, ko bodo pozabljene mnogi in premoški ...

»Hlapci«, ta poslednja drama Ivana Cankarja, so izraz tiste dobe, neposredno pred vojno, ko je v Sloveniji gospodovala zvana politična

stranka, ubijajoč v nas svobodo vesti in prepričanja, demoralizirajoč in zadržujoč našo javnost. »Hlapci« so tragedija slovenskega učiteljstva, ki mu je isti avtor v svojem »Kačurju« postavil nesmrtni spomenik. Umetniško morda ne najboljšo delo Cankarjevo, ker je bolj brezosebno nego vsako drugo, je v njem vendarle vsa neukročena sila našega najgenialnejšega dramatika. Značaji teh učiteljev in učiteljic, ki izpreminjajo svoje prepričanje, ko da menjajo sukne, so črtani mojstrsko. Strašna je ta istina: kako so ti ljudje — učitelji in vzgojitelji svojega ljudstva — pod pritiskom razmer zatajevali same sebe, kako so za trenutno udobnost brez notranjega doživljanja prodali vse tisto, kar je bilo v njih najsvetejšega. Se strašneje je notranje doživljanje Jermanovo: ta obupna resignacija konvertita, in edino, kar je svetlega v tej drami, je Jermanova vera v Kalandra in v silo njegovih potomcev. To je vera vseh velikih, mislečih duhov: da pride očiščenje in prerojenje narodom in človeštvu — iz dna ...

Igrati bi se morala ta drama v vse hitrejšem tempu, nego so jo dali sinoči. Tudi Cankarjev jezik, ta naimoniknejša slovenska govorica, zahteva nadvse izpisljene tehnike. Vsa predstava, žal, ni bila na višku, vsaj tako ne, kot bi jo zahteval spomin velikega pokornika, Režija g. Šesta je sicer skrbno negovala ubranost posamičnih scen, a igralcem so izven običajnih »štinitung« pohajale moči. Cankarjevi tibi rabilo namreč izpisljenih rutinerjev, ako že ne tvornih sil. Tako na primer zdravnik (g. Potokar) niti zdaleč ni bil zadovoljiv, tudi Kalandar (g. Danilo) ne in tudi učitelja Herman (g. Martinčević) in Komar (g. Ločnik) samo mestoma. Hvastja g. Gaberščika je bil vendarle nekak premedel: takisto tudi nadučitelj g. Meliharja. Sal te sta, bogme, dva živa tipa, iz prvi in drugi, ne pa papirnata! Dokaj dobra je bila Minka (g. Juvanova), zelo verna Geni (g. Rogozova) in tudi Loizka (g. Šaričeva) je ohranila čast svojega imena, dasi to pot baš ni šegla tako nad povprečnost kot običajno. Zelo dober, fino diskreten v maski in govoru, se mi je videl župnik g. Pregarca. V splošnem na sem opazil, da je bilo polmovanje vseh teh kreiranih tipov in značajev dokaj površne nego bi smelo biti. Zato mislim, da je bolje, ne dati takih težavnih stvari, nego samo napol naštudirano.

Ljubljanska občinstvo, ki je s svojo abstinenco dokazalo, da je spomin največjega slovenskega pisatelja takorekoč deveta briga, te dokumentiralo svojo kulturno zrelost in višino. Nič ne pomaga vsa politična svoboda in prostost; hlapci tiče v duši in krvi. Narod slovenski, tak oglel si vendar te suženjsko ukrivljene hrbte!

Najnovejša poročila.

(Vesti LDU.)

VALUTNO VPRAŠANJE.

Belgrad, 10. V finančnem ministrstvu je pričela delovati komisija za ureditev valutnega vrašanja. Na posvetovalnih komisijah, ki bodo trajala mesec dni, sodelujejo tudi finančni ministri dr. Voja Velikovič, grof Kulmer in dr. Balustič. Izmenjava kron v dinarje se bo pričela izvrševati že meseca februarja. Omenjena komisija bo predlagala vladi, na koliko se naj določi vrednost krone povodom zamenjave v dinarje. Glede tega vrašanja vlada na konferenci sami še različna mišljenja.

TISKARSKA STAVKA V BELGRADU.

Belgrad, 10. Predsnočnim so delavci državne tiskarne napovedali stavko, ker so jim bile ukinitve draginske doklade in ker se v delavnicah ne kuri.

JUGOSLAVIJA VSTOPI V ZVEZO NARODOV.

Dunaj, 10. (ČTU.) »Morgenzeitung« javlja iz Pariza, da je jugoslovanska delegacija v Parizu podala izjavo za vstop v zvezo narodov.

PONAREJENI BANKOVCI.

Sarajevo, 11. V nekaterih bankah so opazili, da je v prometu mnogo bankovcev po 1 in 2 K s ponarejenim žigom službenih uradov. Proti ponarejevalcem so ukrepane primerne odredbe.

RAZDELITEV AVSTRO-OGRSKE VOJNE MORNARICE.

LDU, Pariz, 11. (Dun KU-Brezžično.) Vrhovni svet je odločil, da dobi Poljska, Jugoslavija, Portugalska, Grška in Rumunija gotovo število topovskih in stražnih ladij od svoječasne avstro-ogrške vojne mornarice. Te ladije bodo razorežili in Italija dobi topove, gori imenovane

države pa smejo na Angleškem naročiti nove ladijske topove.

RUMUNIJA PODPISALA MIROVNI POGODBI.

LDU, Pariz, 10. (Dun KU-Brezžično.) Načelnik rumunske mirovne delegacije general Coanda je danes popoldne podpisal vse mednarodne akte, tičeče se pristopa Rumunije k saintgermainski mirovni pogodbi in k njenim dodatnim dogovorom, dal je mirovno pogodbo v Bolgarijo in dogovor o varstvu manjšin v Rumuniji z že znanimi izpremembami.

NOVI ŠVICARSKI ZVEZNI PREDSEDNIK.

LDU, Bern, 11. (Dun KU-Brezžično.) Za zveznega predsednika je bil izvoljen zvezni svetnik Schulthess.

AMERIŠKA DELEGACIJA ZAPUSTILA PARIZ.

LDU, Pariz, 10. (Dun KU.) Ameriška delegacija je snoči zapustila Pariz ter je danes jutraj na parniku »America« nastopila potovanje iz Bresta v domovino. Povratku Polka se v Washingtonu pripisuje velika važnost. Zastavil bo ves svoj vpliv, da izposluje poravnavo v vprašanju ratifikacije mirovne pogodbe.

»FRANCE« SE POGREŠA.

London, 10. (Dun KU.) — Brezžično.) Nalvečji francoski parnik »France«, ki je dne 2. decembra odplul v Baltimore, se od tega dne pogreša. Obstoji bolazen, da se je vsled silnih viharjev počelkom decembra potopil.

Kultura.

Slovensko marionetno gledališče, se bo v kratkem otvorilo v Ljubljani. Vodja tega gledališča bo g. Milan Klemenčič. Dr. Ivan Lah se je že mala meseca t. l. v podlistku v »Slovenskem Narodu« toplo zavzel za ustanovitev takega gledališča za našo mladino ter obljubil tozadevni razglas g. Klemenčiča, zasnovan že leta 1912. Zanimanje za marionetno gledališče je oživilo in oglasilo se je takol več ljudi, ki so za ustanovitev takega gledališča darovali v denarju in v blagu. Stvar je napredovala že tako, da se bo kmalu začelo s predstavami. V to syrho je mestna občina ljubljanska dala veliko dvorano v »Mestnem domu« na razpolago. Lutke je g. Klemenčič že izdelal in kostumiral, zastor slika Ivan Vavpotič, literarno pa sodeluje dr. Ivan Lah, ki nabira tozadevno obširno češko in drugo slovansko literaturo in se je lotil pisati tudi izvrstna dela. ter dr. Ivo Šorli. Sodelovala bosta tudi akademična slikarja Smrekar in Maksim Gaspari ter pisatelj in pesnik Oton Zupančič, Fran Milčinski, Igo Gruden, Vladimir Levstik in drugi. Marionetno gledališče bo izpopolnilo marsikaj, zato je želeli, da se občinstvo za ta novo ustanovljeni zavod vstraino zanima. Dvolen je cilj: Plemenita vzgoda mladine ter tekmovanje literatov ter umetnikov do vedno večje popolnosti. — Mnogo uspehal!

Pavčičev klavirski album za mladino je pravkar izšel v izdaji »Glasbene Matice«. Ker obsega vse najlepše slovenske narodne pesni, prilene za klavir, se občinstvu prav toplo priporoča posebno kot božično in novoletno darilo. Dobiva se samo pri »Glasbeni Matici« za malenkostno ceno 16 K.

Iz Slovenije.

Brežice.

Minuli teden je oddajalo vodstvo brežiške graščine po nalogu deželne vlade v okviru občine Zakot pri Brežicah orlano zemljo v enoletni najem. K oddaji so prihiti ljudje od vseh strani: invalidi, vdove, haktarji in kmetje. Seveda zemlje ni dobil nobeden izmed siromašnih ljudi. Ko je n. pr. neka vdova župana prosila, naj se usmili nje in konice njenih otrok, jo je ta osorno zavrnil. Češ saj ste sami krivi, da imate toliko otrok. Bolje pač ne bi mogla karakterizirati župana nobena druga

stvar, kot ta odgovor. Nikdo ni sicer nevoščljiv najboljšega kosa graščinske zemlje njegovemu samskemu sinu invalidu, povedati na smo hoteli, da taki nazori in zaničljivi odgovori današnjemu času pač ne odgovarjajo. Taka značajnost se je obnesla za časa avstrijskih avrovizacij, ko so župani sedeli za mizami, s poticami naloženimi. Pravtako je silno neokusno izražanje nekaterih napuhencev, češ samo z žlicami bomo zaropotali in bajtariji nam bodo morali priti delati! Posestniki bi torej najraje bajtarije imeli za svoje tlačane, da bi jim tlačanili, kakor nekda graščinam. V istini se moramo zahvaliti edinole organiziranim delavskim silam, da se je kaj takega še pravočasno preprečilo. — Priobčujemo to, da ne bo kdo mislil, da ležimo siromaki na deželi v samem cvetju. Imamo sicer skrčene želodce, zato pa so se nam oči odprle na široko. Občanom, ki čutijo z nami, svetujemo, da se naroče na list »Napreje«, ki nam bo ob vsaki priliki dober družabnik in ki bo slehernemu ošabnežu snel staro krinko raz obraza.

Predagitacije klerikalcev za volitve.

Z dežele nam pišejo: Klerikalci so že sedaj organizirali po deželi pravcato agitacijo proti vsemu, kar ni klerikalnega, seveda predvsem proti socializmu, ki se sedaj nahajalo v vladi. Ne morelo pozabiti izgube v deželni vladi za Slovenijo. V politične agitacije seveda nalupešneje uporabljajo prižnice, ki so čane, tako lahko mirno rečemo, forumi za politično delovanje klerikalcev. Seveda klerikalne organizacije tudi drugače pripravljajo zase teren za bodoče volitve. Z nervozno naglico delajo med kmečkim ljudstvom in ga silijo v kmečke zveze. Pri tem jim obljublja zlate gradove. Dobrodošli so tem ljudem prav posebno tudi verski misliotki, ki jih duhovščina prav pridno prireja. Hudomušni kmetje so uganili prav, ko so rekli, da se to godi najraje zato, ker se približuje volitve. Sicer na se se tudi po deželi začelo svitati in kmetje so začeli spoznavati, da klerikalna stranka dela samo razpore med kmeti in delavci v velikansko škodo narodove skupnosti. Izkušnje so poštene in pametne ljudi izučile.

Ruše.

V nedeljo 5. t. m. se sklicala klerikalna stranka pri nas javen shod, z namenom, da ustanovi konsumno društvo. Dasiravno je župnik tudi v cerkvi razglasil shod, se ga je udeležilo celih 28 ljudi, a še med njimi le bilo veliko socialnih demokratov, ki so prišli na shod iz same radovednosti. Toda če priredi shod naša stranka, je zmirom vse polno ljudi. Sodrugi, bodite zavedni, prebratite in naročite naše časopise: »Ljudski glas« in »Napreje« in kupite socialistične brošure, ki jih dobite pri blaginiku in odborniku.

Izdajatelj Ivan Milnar. Odgovorni urednik: Josip Golouh. Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Kupim dobro ohranjen benzomotor, 3 do 5 konjskih sil. Ponudbe na Jas. Dolac, Ormož.

Orva, bukova, suha, metrika in lagana, tudi kole, celovagone dobavljajo takoj Srebotnjak, Kolodvorska ulica št. 31.

Mehurano soko šče za takoj drž. činovnik. Ponudbe na upravo Napreje pod »Činovnik«.

Mladenci, trgovci, se želi v syrho ženitve se, znaniti z gospodinjstvom ali vdovo brez otrok, ne čez 28 let, s premoženjem, da bi si lahko sezidal svoje gnuzdece. Cenj. ponudbe pod »Srečno gnuzdece« na upravo Napreje.

Oseba srednje starosti, ki se razume na vsako gospodinjstvo in hišna dela, išče prostora le v dobrih hišah pri oni ali dveh osebah. Želi si trajnega prostora. Prijave upravi Napreje pod »Gospodinjstvo«.

Valel kolekovanje našega denarja ter 20%, nega odbitka sem znižal tudi jaz za isti odstotek cene

katere se dobijo pri meni v vsaki množini, metenska lagana in seltana.

SREBOTNJAK, Ljubljana, Kolodvorska ulica 31.

Hiša z gostilno in trgovino tik postaje na Dolenskem se ceno proda. Ponudbe na anončni zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 6.

Razpis.

Na državnih toplicah v Dobrni pri Celju se odda za prihodnjo sezono 1920. v našem:

1. Topliška restavracija, obstoječa iz gostilniške sobe, jedilne dvorane, kuhinje, ledenice, klavnice, kleti in stranskih prostorov, oprave, delnega jedilnega inventarja in kuhinjske priprave ter stanovanja (8 sob) za restavracijo in uslužbence.

Nalžiži ponudek znaša: najemnina K 2400 električna razsvetljava . . . K 1600 stanovanje K 400

Poleg tega mora najemnik tudi še plačati pavšalni znesek za vporabo kuhinjskega in restavracijskega inventarja v izmeri 10% njegove vrednosti ter položiti primerno varščino.

2. Brivnica in česalnica, obstoječa iz dveh sob, verande in potrebne oprave, nalžiži ponudek (lokal in razsvetljava) . . . K 500

3. Trgovina z malimi predmeti, obstoječa iz ene sobe in delne oprave, nalžiži ponudek (lokal in razsvetljava) K 400

Ponudbe je vlagati pri podpisnem upravitelstvu najpozneje do 22. decembra 1919.

Upraviteljstvo ni vezano na nalžižega ponudnika.

Upraviteljstvo državnih toplic
592 Dobrna pri Celju.

Unija slov. tularjev v Zagorju razpisuje

mesto tajnika

v smislu sklepa načelnikstva. Prošnje je predložiti do 20. decembra.

Nastop službe s 1. januarjem 1920. Plača po dogovoru.

Prednost imajo oni, ki že sedaj opravljajo kakšno službo tajništva pri kakih strokovnih organizacijah in ki imajo govorniški talent.

885 Melhijer Cobal, načelnik.

Jugoslovanski poslovni koledar za 1. 1920. izide sredi meseca decembra. Koledar je namenjen rednemu zapisovanju tekočih poslov, rokov, dnevnih dohodkov in izdatkov ter bode radi tega dragocen pripomoček za redno in točno poslovanje vsakega urada, pisarne, industrije, trgovine ali obrti, kakor tudi za knjigovodstvo zasebnega gospodinjstva ali gospodarstva.

Jugoslovanski poslovni koledar vsebuje za vsak letni dan 48 cm zapisovalnega prostora, 30 primerljivih zapisovalnih tablic, oglase, postne določbe, brzojavni cenik, kolikova listvice itd. ter ima priročno trg. obliko 24 x 18 cm.

Ker izide koledar radi tehničnih ovir šele po 15. decembru v omejenem številu, naj si vsakdo zagotovi nakup in točno dopolnjen s tem, da ga

takoj naroči

po dopisnici. Koledar velja K 6.—, po pošti K 7.—; denar naprej ali po povzetju; pri naročilu 15 izvodov se pošlje en izvod zastonj; v Ljubljani se dostavi na dom. Preprodajalci določ poseben popust.

Založništvo Jugoslovanskega koledarja v Ljubljani, Breg, št. 20.

KAJO DELIC,

zlatar in draguljar, Miklojeva ul. 15 Ljubljana, Miklojeva ul. 15

prilaga svoje ZLATARSKO in DRAGULJARSKO DELAVNICO

za dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebrvanje. V zalozitve zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in morah, uhane i. t. d.

Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani

— obrestuje hranilne vloge po čistih
Rezervni zaklad nad K 1.100.000.

3 0

brez odbitka rentnega dayka.

— Ustanovljena l. 1881. —

Iščemo izurjene slovenske in nemške stenografije, večje strojepisne.

Ponudbe s pričevali naj se vpošljejo na Poštni predal 31. 880

Iščemo izurjenega zanesljivega in treznega šoferja.

Ponudbe s pričevali naj se vpošljejo na Poštni predal 31. 881

'Hif-krema'
„Altese“ Jakobi
in druge vrste cigaretnega papirja in stročnic ter milo, vazelino, ličilo, pisemski papir itd. nudi po najnižjih cenah 888
ERKER & ČERTALIČ
Ljubljana, Resljeva cesta št. 20.

Išče se
modelni mizar
predelavec in tovarniški zidar za tvernico v Bosni.

Ponudbe naj se pošljejo z navedbo željene plače in prepisi izpričeval pod „S. B. 2819“ upravnistvu „Napreja“.

Karbid
kakor tudi krasne
karbidne svetilke
razpošilja vsako množino po tovarniški ceni
tovarniška zaloga
Janko Andrašič
v Mariboru.

M. Tičar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 26 in
Selenburgova ulica št. 1.

Priporočam veliko izbiro primernih daril za Božič in Novo leto.
Glavna zaloga razglednic.

Pozor! Veliko božično razprodajo Pozor!
priredi elektrotvrdka - „SVETLA“ v Ljubljani, Mestni trg 25.
Po zopetni otvoritvi rednega prometa dospe velika pošiljatev sortiranih električnih svetilk za sobe, spalnice, pisarne itd. v izredno okusni izvedbi; obenem žarnice vseh vrst, med drugimi tudi v obliki
okrasov božičnih drevesc
ter žarnice in baterije za žepne svetilke.

DOLENJSKE ŽELEZNICE.

Razglas.

V smislu § 31. družbenih pravil se skliče
izredni občni zbor delničarjev Dolenjskih železnic
na torek dne 30. decembra 1919 ob 10. uri predpoldne
v Ljubljani v prostorih Kranjske hranilnice, Knafljeva ulica 9,
h kateremu se gospodje delničarji s tem vabijo.

Dnevni red:

Izpremema družbenih pravil.

Tisti gospodje delničarji, kateri hočejo vršiti svojo glasovno pravico v smislu §§ 33., 34., 35. in 38. družbenih pravil, morajo svoje delnice najkasneje do včetega 21. decembra 1919 vložiti pri Deželni blagajni ali pri Kranjski hranilnici v Ljubljani z dvojno konsignacijo, na kateri podlagi se jim dostavijo skupno s potrdilom legitimacijske karte za zbor.

Za slučaj, da se hočejo delničarji dati zastopati po pooblaščenec, morajo biti pooblastila, katera so predtiskana na zadnji strani legitimacijske karte, lastnoročno podpisana.

V smislu § 33. družbenih pravil zadošča za delnice, nahajajoče se v posesti države, Kranjske hranilnice ali Trboveljske premogokopne družbe, da se mesto, da bi se deponirale, doprinese primerno potrdilo dotične blagajne, pri kateri so delnice shranjene.

V Ljubljani, dne 10. decembra 1919.

Upravni svet Dolenjskih železnic.

Konsumno društvo v Hrastniku
r. z. z. o. z.

Vabilo
na
občni zbor
ki bo

dne 21. decembra 1919 ob 3. uri
popoldan v gostilni konzumnega društva v Hrastniku.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo računov za leto 1918-19.
4. Poročilo nadzorstva in podelitev odveze načelstva.
5. Razdelitev prebitka.
6. Volitev enega člana v načelstvo.
7. Volitev petih nadzornikov.
8. Predlogi in nasvet.

Predloge naj se najmanj 8 dni pred vršitvijo občnega zbora naznani načelstvu.

Hrastnik, 30. novembra 1919.

Nadzorstvo: Alojzij Privšek. Načelstvo: Karel Malovrh.

V restavraciji **MARIBOR** na Grajskem trgu št. 1

se vrši vsako sredo, petek in nedeljo

KONCERT

na lok, brez vstopnine in pobiranja. Začetek
v sredo in petek ob 18. uri, v nedeljo ob 16. uri.
Izborna kuhinja, naravna vina, običajne cene.

Kupi „DRAVA“ Maribor.

Rezan les (smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov)
Tesan les (smrekov, jelkov, borov)
Okrogel les (smreka, jelka, bor, mecesen)
Bukov les (hlode od 25 cm debelosti naprej)
Drva (trda in mehka)
Stoječi les v gozdu
Smrekovo skorjo

kupi vsako množino

DRAVA lesna trgovska in industrijska družba
v Mariboru.

Kupi „DRAVA“ Maribor.

MODNI SALON
STUCHLY-MACHNE
Ljubljana
Izbirna miza
priporoča svojo veliko izbiro krasnih modelov, barv in filastih velour, plišastih kor ladi iz kožahovine za dame in deklice.
Popravila točno in ceno.
Zalati klobuki gotovi.

Štedite s podplati!

Usnjati nabitki z žehljički, za moške in ženske čevlje, garnitura po K 2.—, za otroške po K 150, se zopet dobivajo v ljubljanski zalogi tovarne „PEKO“ - čevljev

PETER KOZINA & Co., Ljubljana, Breg 20.

Preprodajalci popust!

Preprodajalci popust!

Jadranska banka
Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica K 30.000.000.
Rezerve K 10.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.
Ekspozitura Kranj.

SPREJEMA: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Ceke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

DAJE KREDITE: Pod najugodnejšimi pogoji.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.